

První předjarní výlet včel není ještě za potravou. Ven vylétají ve dnech, kdy stoupne venkovní teplota nad hranici teploty na dně úlu, začínají kvést lísky, sněženky a bledule. Je to většinou den, kdy je bezvětří a teplota dosahuje asi 8°C (Netopýři). První starostí včel je zavit se přebytečného obsahu výkalového vaku (Netopýři, Střízlíci). Vydra navštívila včelaře a kromě včeliček viděla i různé včelařské náčiní.

Depeše juv.
květen 03 5

sledky svého šetření seřadili od nejméně škodlivého po nejvíce škodlivé (či naopak) jídlo a vše zapsali do přehledné tabulky. Ale samozřejmě nejen oni, tak například Bobříci nejen sušenky seřadili podle škodlivosti, ale na papír nalepili i jejich obaly. Vytvořili tak moc pěkný plakát.

Taky bychom si měli říct, co vlastně ta ečka jsou. O tom nám napsala Vydra a Netopýři - ečka jsou přídatné látky, které se do potravin přidávají z technologických důvodů,

Včelař musí dávat pozor, aby rychlé oteplení nepředběhlo roztání sněhu. V takovém případě musí snih poházet něčím tmavým (listí, rašelina, popel). Včely totiž vnímají světelné paprsky zádivou stranou svého těla. Sluneční svit nedosahuje takové intenzity, jako paprsky odražené od sněhu. Včela vylétí z úlu, obrátí se ve směru světla, zády dopadá do sněhu, kde po krátkém bezvýsledném snažení zkřehne a umírá.

zajímavost Netopýřů

Pěkné obrázky včel a čmeláků nám zaslali Bobříci, Pátáci, Jestřábník a Bobeš. Vydra zase zaslala fotky, tentokrát s panem včelařem, úly a s včelí pláství.

Většina z vás zapomněla ke svým pozorováním napsat přesnější čas a informace „včera jsem pozoroval včelu“ tedy moc konkrétní není. Taky místo mohlo být trochu přesnější, ne jen název města, ale konkrétně louka, pole, zahrada, nebo vysvětlení názvů míst (zda se jedná o název města, ulice či plácku v lese) nebo naopak chyběl název města či vesnice.

Je pěkné, že si všimáte živočichů kolem sebe a že jste k vypracování tohoto úkolu použili i odbornou literaturu nebo dokonce navštívili odborníka. Vaším pozorováním se prokázalo, že včelovití opravdu nečekají na „úřední jaro“ a jen když je trochu teplo, tak se vylétí alespoň „provětrat“.

17. Cílem byl pořádný průzkum vašich svačinek z pohledu, co která dobrota obsahuje za „chemii“. Měli jste hledat ečka a vyzkoumat zdravotní způsobilost sušenek. Každé E mělo podle tabulky číslo škodlivosti od 1 (nejméně škodlivé) do 5 (nejvíce škodlivé). Všechna čísla škodlivosti jste měli sečíst, podle těchto čísel seřadit a určit nejzdravější a nejméně zdravou sušenku.

Velmi pěkně se tohoto úkolu zhostili Netopýři a Bobeš, kteří vý-

Hodnoticí tabulka – V. ročník

Bonbóny			
	výrobce	název výrobku	index škodlivosti
1.	Nestle	Lentilky	43
2.	Sfinx	Jojo kyselé žízaly	24
3.	Hors	Mini	23
4.	Sfinx	Atlasky	21
5.	Sfinx	Jojo kyselé rybičky	16

z podrobné zprávy Bobšů

od Nestle (Bobeš), Lentilky (36) (Havrani), Margot (27) od firmy Orion (Bobeš, Havrani, Netopýři, Bobříci), karmenné bonbony Rocky (26) (Havrani), Perník malinový (23) (Netopýři), Big babol (21) žvýkačky (Havrani), Bonpari s vitamínem C (20) (Havrani) a Opavia Disko (15) (Vydra).

Depeše juv.
květen 03 6

smyslu „přílišná konzumace není zdravá“.

Ve vašich zprávách v mnoha případech chybělo celkové zhodnocení a jasné závěry. Někteří dokonce ani ečka nepřepočítali na čísla podle tabulky a tak vlastně ani nezjistili, jak na tom konkrétní potravina je.

Věřím však, že jste si při sledování svých svačinek uvědomili, že ne vše, co dobře chutná je úplně to nejzdravější.

18. V tomto námětu jste měli zjistit, jak vypadá sloní stopa. Je mi jasné, že jste na slona u nás ve volné přírodě asi nenarazili a Afrika či Indie je trochu z ruky a tak se jen někteří vypravili alespoň na pozorování do ZOO (Netopýři,...).

Všichni jistě víte, že sloni jsou největší žijící suchozemská zvířata - savci (Bobříci, Pátáci). Říká se jim také tlustokožci (Tygřáci) a známe dva druhy slonů - slona indického a slona afrického (Bobříci, Vydra, Pátáci). Slony můžeme od sebe rozeznat např. podle tvaru uší (Vydra) - slon indický má ušní boltec dole zúžený do špičky (Bobříci).

Nyní pár slov o sledovaných objektech: největší samci slona afrického měří 4m v kohoutku a od špičky chobotu po konec ocasu 10m a váží přes 6 tun, chobot může dosáhnout délky 3m (Střízlíci) a dožívají se 60 let (Vydra, Bobříci). Krmení věnují přes 18 hodin denně a snědí 180kg potravy (Bobříci). Takový slon ujde za hodinu 5 km (Bobříci). Sloní rodina je matriarchálního typu, což v češtině znamená, že hlavní slovo mají samice (Vydra). Samice nosí sloní mláďe 22 měsíců, což je o 13 měsíců déle, než člověk v břísku. Narozený slon váží okolo 19kg (Tygřáci). Vydra vyčetla z chytrých kní-

64.	Perník švestková povidla	E1442,E200,E500,E503	13
66.	Dolphy	E450,E500,E503,E471,E322	14
67.	Perník malinový	E440,E1442,E330,E120,E200,E322,E476,E503	23
68.	Margot	E322,E476,E1103,E104,E110,E124,E132	27

část tabulky Netopýřů

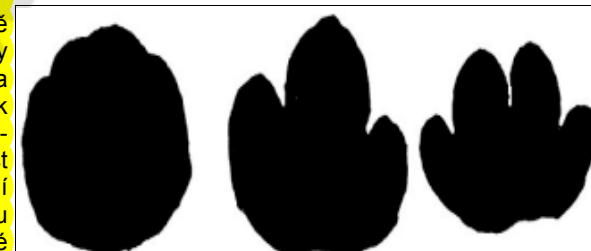
Podle Jestřábníků jsou nejvíce škodlivé sušenky Disko, Princezky a Bebe albert, protože obsahují E 223, které ovlivňuje plodnost u krys. Ale o škodlivosti na člověka se již Jestřábník nezmiňuje.

Mop při SCHKO Blaník nám zaslal seznam stažený z internetu, ve kterém jsou názvy jednotlivých E, takže se podle něho dají dohledat i E, která jsou na obalech nahrazena pro většinu lidí nic neříkajícím názvem.

Bobeš zapojil do výzkumu celou školu - každá třída měla za úkol prozkoumat určitý druh potravin. Například zjistili, že z konzerv je nejméně škodlivý ananas, mandarinky a hrášek od firmy Giana (0) a že z mléčných výrobků nejvíce škodlivin obsahuje termix čokoládový od lounské mlékárny (28).

Vydra zase zkoumala, jaké druhy sušenek jsou na jejich škole nejoblíbenější a jak jsou škodlivé. Na sušenkách Bebe dobré ráno (9) si pochutnává 80 dětí, na Müsli tyčince (3) 60 dětí, na Tatránkách (7) 60 dětí, na sušenkách Disko (15) 53 dětí a Zlaté oplatky (3) má rádo 44 dětí.

Pravdou však je, že hodně záleží na výrobcích - někteří poměrně seriózně uvedou opravdu všechny přídatné látky (a mnohdy pak na Ečkách nasbírají nejvíce bodů a tak se zdá, že jejich výrobky nejsou příliš zdravé), jiní zase uvedou jen část či raději napíšou nicneříkající slovní popis (a pak z Eček třeba vyjdou jako lepší). Někteří výrobci se také jistí tím, že na obalu uvedou větu ve

porovnání stopy slona, nosorožce a hrocha